

Leto II

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 17

Naročnina: letno Din 24—
polletno „ 12—
četrletno „ 6—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

**Da si nam
zdrav,
naš mladi
Kralj!**

Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II.

želimo „Zboraši“ k 15. obletnici njegovega rojstva vso srečo, vso varnost ter krepko in zdravo dozorevanje v mladeniča in moža ob skrbni materini roki Nj. Vel. kraljice Marije.

Obljubljamo, da bomo zastavili vse svoje moči, da bo do njegovega 19. rojstnega dne naš „Zbor“ rešil v skladu z največjimi duhovi in najpožrtvovalnejšimi borci naše junaške zgodovine vsa drobna slovenska, srbska in hrvatska vprašanja, kakor tudi vsa pereča gospodarska, socialna in kulturna vprašanja današnje male Jugoslavije.

Nj. Vel. kralju Petru II. bo od 6. septembra l. 1941 dalje treba reševati skupno z njemu vdanim ljudstvom samo še vprašanje

Velike Jugoslavije

po temeljnih načelih in smernicah njegovih velikih prednikov: nepozabnega očeta Aleksandra I., deda Petra I., pradedu Črnega Jurija in neskončne vrste padlih in žrtvovanih junakov našega rodu.

Zdravo Kralj!

Čas prihaja

Če prelistavamo od začetka vse časopise našega »Jugoslovanskega ljudskega gibanja Zbor« širimo vse države — za vsa tri leta — vidimo povsod, da veje iz njega ves čas eden in isti duh, da izraža povsod isti način gledanja na svet, da stremi vse zboraško časopisje stalno za istim ciljem. O čemerkoli se je pisalo, karkoli je vzeto v razmišljanje, vedno je moral vsak članek pokazati istega duha, isti način in isti cilj.

Tri leta štejemo, odkar se je pojavil zboraški tisk, — pa vedno je bilo tako! Kje je n. pr. v Ljubljani izven »Zbora« političen časopis ali vsaj politična osebnost, ki bi bila ravno za zadnja tri leta govorila ali pisala vedno enako? Vsi ti danes niso niti podobni onim pred tremi leti. Nekateri so se med tem že kar večkrat prelevili in vsak dan smo pričeli novi levitvi. Celo po mesecih bi pri posameznikih lahko v nazaj določili njihovo takratno kameleonsko stanje.

Naš tisk pa je od svojega prvega dne naprej stalno kazal na temeljno resnico, da ima ljudska združba prav tako svoje postave, kakor jih ima katerikoli posameznik za svoje telesno zdravje, da morajo tisti, ki upravljajo ljudsko združbo, poznati te postave, da jih morajo upoštevati.

Tudi že pred nami je bilo znano, da se je že zgodilo in se še godi, da upravljači ne poznajo teh postav. Prav tako se je že pred nami vedelo, da se je že zgodilo in se še godi, da upravljači teh postav ne upoštevajo.

Tisto, česar se mogoče pred nami ni dovolj poudarjalo, je to, da je ravno interes upravljačev, njihov lastni interes, če se potrudijo, da spoznajo postave združbe, katero upravljajo, ter da jih potem, ko so se dobro z njimi seznanili, upoštevajo, ne pa kršijo.

Kajti, vse nam je dovoljeno, toda ni nam vse koristno. Če lahko ne vemo in ne upoštevamo, potem nam mora biti že v naprej jasno, da lahko pričakujemo reakcijo na zanemarjanje, nepoznanje in kršenje stvarnosti. Ta reakcija pa je tem močnejša čim večji je cinizem, nesramnost in okrutnost upravljačev.

O tej enostavni resnici pišemo torej stalno in se trudimo, da bi bili jasni, da bi resnica bila prebavljiva za vsak žledec.

Toda, čeprav smo se trudili, da pišemo o tej resnici jasno in razločno, smo vendar vedeli, da je ne bo vsakdo dojel in razumel.

Ne mogoče zato, Bog ne daj, ker kdorkoli ne bi bil dovolj načitan, učen, šolan, inteligenten, ne zato! Temveč zato, ker pomagajo načitanost, učenost, šolanje in inteligentnost le tedaj, če ima človek čisto srce in zdravo dušo.

Vemo prav dobro, da bodo mnogi načitani in šolani ljudje protestirali proti naši trditvi, saj niso niti v šoli niti v predpisanih šolskih knjigah nikjer našli besed »čisto srce in zdrava duša«.

Toda nam je prav malo mar njihovo začudenje in protestiranje. Če v njihovih šolah in knjigah ni »čistega srca in zdrave duše« je to samo znak, da njihove šole in knjige ne govorijo o najglavnejših stvareh v življenju.

Kajti najnavadnejša ljudska izkušnja, izražena v pregovorih in izrekih, nam kaže, da pri razumevanju stvari ne igra glavno vlogo intelekt, temveč prav zares čisto in blagorodno, nesebično in vsega seberadstva prosto srce.

Da bi človek našel resnico, je dejal nekoč nekdo, je potrebno, da je neodvisen, popolnoma neodvisen! Prva in te-

Fanatiki preteklosti

Dne 9. t. m. prinaša »Slovenec« čeden člančič pod gornjim naslovom v zvezi z borbo okrog konkordata. Citira članek iz »Petit Parisien«-a, vendar tako, da ni vidno ali je »Petit Parisien« krstil z gornjim naslovom svoj članek ali pa šele »Slovenec« svojega.

Na vsak način pa je ta naslov tako sijajen in tako točno odgovarja smislu teženj gospode okrog »Slovenca« prav v vsakem oziru, da bi ga zares kazalo udomačiti na domačih tleh za stalno uporabo. Vsekakor pa je ravnal »Slovenec« skrajno neprevidno, da nas je seznanil s to odlično krilatice »Petit Parisien«-a, še bolj nepremišljeno pa je postopal, če si ga je kar sam izmislil.

V tem slednjem slučaju ima pač cela stvar precej sličnosti z Dežmanovimi grabljami. V raztresenosti, togoti, strahu, pri popuščanju živcev, skratka pri vseh takih duševnih stanjih, ki so nasprotni hladnokrvnosti in razsodnosti, človek zine ali napravi kaj, kar mu je najbližje po jeziku ali smislu, čeprav se ravno tega sicer na zunaj najbolj otepa. Vprašajte strokovnjaka, kaj najraje napravijo bolne ženske v blaznici, pa boste videli, da imamo prav.

V stanju, ki človeka najbolj oddaljuje od — človeka, je, žal, človek često najbolj resničen. Niti tistega »in vino veritas« ne pravimo zaman.

Točnost cele naše diagnoze se razen pri naslovu vidi tudi pri zaključku omenjenega članka, kjer piše »Slovenec« takole:

»Vprašanje, ki sedaj pretresa Jugoslavijo, daleč presega okvir konkordata in obstanek te ali one vlade. JUGOSLOVANSKA VZAJEMNOST SAMA JE NAMREČ POSTALA VPRAŠANJE. Zato tisti, ki jo branijo, ne morejo biti za noben kompromis, ker ni mogoče paktirati z nevarnostjo, ki od zunaj in znotraj ogroža solidarnost Jugoslovancev.«

Te besede so tako resnične, da štejemo že več kot eno kresno noč, ko nismo slišali tako resničnih besed od — »Slovenca«. Tem besedam pa sledi za vejico še pol stavka, ki potrjuje našo diagnozo, da je resnica izgovorjena v prav posebnem duševnem stanju, katero je z ozirom na ostale simptome več kot umevno. Vsaj mi Zboraši razumemo njegovo duševno stanje prav dobro, in »Slovenec« tudi ve, zakaj. Tisto »čudo od tri dana« je za njega res čudo, kakršnega se ni nadejal...

»Niti kaj podobnega . . .«

Nedavno je imel sredi že stalno upejlanega sijajnega scenarija državnik neke države govor. Pri tem je izrekel zelo značilne besede za razmere države v njegovi neposredni sosesčini. Zagotavljal je namreč, da njegova država ne bo trpela v bazenu morja, ki le-to oplaja, niti boljševizma niti kaj podobnega.

Mi prav dobro razumemo, da je dandanes vsaka država zelo zainteresirana na tem, da li vlada v državah v njeni najbližji sosesčini red ali ne. Prav tako pa si lahko predstavljamo, da so te sosedne države zelo neprijetno dirnjene, če slišijo, da se na njihov rovaš podajajo vse preveč nejasna in raztegljiva sporočila.

Ravno mi vemo prav dobro, kaj je boljševizem. Zato nismo niti mi prav nič zanj. Kaj pa je tisto: »— niti kaj podobnega«, to pa je že nekaj tako raztegljivega, da pod tem nikakor ne more biti mišljena ljudsko frontaška Španija, ki je

vsekakor vsaj na najboljši poti, da se v njej uveljavi boljševizem, če se dejansko še ni uveljavil. Toda nejasnost je ravno v tem, da bi se isto lahko trdilo tudi za vsako drugo državo, v kateri, recimo, kažejo državljani na kak bolj živ način, da se ne strinjajo s svojo vlado v kakršnemkoli važnem ljudskem in državnem vprašanju.

Ni politično modro, če se uporabljajo raztegljivi pojmi, ki lahko izzovejo različna, često zelo neprijetna tolmačenja. Posebno ni modro, če taka tolmačenja žalijo čut svobodnih in samozvestnih narodov.

Omenjeni državnik je brez dvoma močna osebnost. Svoji domovini je izkazal mnoge, jasno vidne usluge. Toda zmernost spada v glavne lastnosti velikih državnikov. Te lepe lastnosti pa nismo opazili ob tej priliki. Sunt certi denique fines, est modus in rebus...

Obsodba zaradi razširjanja polit. letakov

Sušaške »Primorske novine« poročajo, da sta bila pred okrožnim sodiščem na Sušaku obsojena zaradi razširjanja letakov s protidržavno vsebino Nikola Rončević na 10 mesecev ječe in Jurij Šojat na 6 mesecev strogega zapora. Dalje se je moralo zagovarjati 17 omladincev, članov »Zbora« zaradi protirežimskih klicev na shodu 9. avgusta v Aleksandrovcem. Vseh 17 omladincev je sodišče oprostito.

meljna neodvisnost pa je neodvisnost od svojih lastnih interesov in strasti.

Človek čistega, od grabežljivosti in pohlepnosti prostega srca bo z malo učenosti in manjšim intelektom mnogo boljše našel pravo pot pri upravljanju ljudske združbe, kakor pa najbolj učen in najinteligentnejši človek, ki je ves zaverovan v to, da ob vsaki priliki služi samo lastnim interesom.

Tudi, če bi nas bil Bog obdaril s Salomonovo modrostjo ali pa, če bi nam bil dal dar preroštva kot nekaj Izaiji in Jeremiji, bi vendar vedeli, da bi taka gosпода le s pomilovalnim nasmeškom mislila na našo »pridigarstvo« pisanost. Vedeli smo, da bo vse naše pisanje uplivalo na njih prav tako malo, kakor na muho, ki obletava našo glavo.

Kljub temu pa smo mi tako pisali, kajti lahko bi se bil na eni strani zgodil čudež, da tudi od rojstva slepi izpregle-

DIVIDENDE, GOLJUFIVE SPEKULACIJE IN RENTIRSTVO SO TRI VIMENA MODERNIH DRZAV. NABREKLJIH OD BOGASTVA.

POLITIKI DAJEJO LJUDSTVU MILOŠCINO, DA JIM NE BI BILO TREBA POLAGATI RAČUNOV, DAJEJO MALO, DA ODRŽE MNOGO.

dajo, — na drugi strani pa na srečo ni naša naloga pisati samo za nje, temveč mnogo bolj za ogromno število tistih, ki so bili do včeraj čisto razkropljeni, ki pa so se danes začeli zbirati, da jim prav radi tega pokažemo pravo pot, po kateri bodo krenili, ko bo prišel čas.

»Čas prihaja in je že tu,« je rekel Krist po evangeliju sv. Janeza, ko je napovedal svojo smrt in vstajenje od mrtvih. »Grjadet čas i nine jest«, se glasi to v staroslovanskem besedilu. Kako polne nade so te besede za tiste, ki so v oblasti smrti.

Toda te besede ne bodo veljale vsem enako, ne bodo in ne morejo. Blagor tistim, katerim prinašajo te besede nado, ne pa strahu.

Stvari zore.

»Čas prihaja.«

PREGLED TISKA

»Prepričani smo, da bo spoznala tudi žena svojo vlogo, ki jo ima kot soproga, mati in gospodinja v človeški družbi, ter se bo oklenila tudi ideje **zadružništva, našega bodočega družabnega in gospodarskega državnega ustroja.**«

Kongresna številka »Zadrugarja«.

Zelo važna ugotovitev »Obrtnika«:

»... zelo škodljive so se pokazale posledice vmešavanja dnevnih političnih strank v naša izrazito obrtniška vprašanja... Kdor izmed obrtnikov pa hoče voditi strankarsko politiko, naj tedaj odide v politične stranke, mesto v obrtniških ustanovah pa naj prepuusti obrtnikom — nestrancarjem, kajti obrtnik mora biti preje in najprvo obrtnik in le, če se bomo tega zavedali, bomo dosegli na vseh področjih uspehe, med nami pa bo avtomatično prenehala vsaka nepotrebna borba.«

Gospodje politiki in strankarji, torej, le vmešavajte se še vnaprej v stanovske pokrete in organizacije, če jim res v svoji hinaršičini »želite dobro«...

*

Hvaležnost obrtnikov spominu pokojnega patrijarha Varnave. »Obrtnik« piše o tem tako:

»Svoječasno smo z veseljem zabeležili v našem listu vest, da je poglavar srbske pravoslavne cerkve patrijarh Varnava v zasedanju Svetega Sinoda pokazal tudi s spomenico na posebno težke razmere obrtništva. Sv. Sinod je po zasedanju izdal poročilo, da je ugotovil težak položaj obrtniškega stanu, ki se nahaja v neenaki borbi za obstanek proti tujim podjetjem pri nas. Naglašeno je bilo, da srbska pravoslavna cerkev gleda na to vprašanje s čisto moralnega stališča in da dviga radi tega svoj glas v zaščito našega obrtništva, da se ga podpre v težki borbi! Pokojni patrijarh je vedno rad zahajal med obrtništvo, kateremu je vedno s svojimi govori vlival pogum in optimizem. Zato je razumljivo, da je njegova smrt težko prizadela srbski del našega naroda, posebno pa obrtništvo, ki je izgubilo s tem svojega velikega zaščitnika. Tudi slovenski obrtniki se spominjamo velikega pokojnika, ker se je s svojim odločnim nastopom zavzemal za vse obrtništvo brez razlike vere in narodne pripadnosti v naši državi.«

*

»Obrtnik« je zadel v živo, ko ugotavlja, da obrtnike razdvajajo »...še najrazličnejši momenti, ki imajo izvor v umetno ustvarjenih in nekakih političnih mrznjah, kar se kakor izgleda dogaja vse po določenemu načrtu diriganem od združenih nasprotnikov obrtniškega stanu!«

Želimo, da bi tudi ostali obrtniki uvideli, da ne bo taka »načrtna, liberalna, kapitalistično-strankarska politika,« nad katero se vsi obrtniki pritožujejo, rešila perečih življenjskih zadev obrtniškega stanu!

*

Miloš Crnjanski je napisal v »Vremenu«: »...A što se tiče nacionalizma, nacionalizam, koji ne bude vodio prije svega računa o potrebi socijalnih reformama, ne vrijedi ni mačkina repa!«

*

»Slovenska vas« ponavlja smisel neke točke našega programa, ko piše:

»Sleherni stan se mora zavedati, da danes ne bi bilo take stiske na vseh koncih in krajih našega narodnega življenja, če bi bil temelj slovenskega naroda — slovenska vas — tako močan, kakor bi po svoji številni in duhovni moči moral biti. Ker je ta temelj omajan zaradi stoletnega zapostavljanja, hinarajo danes tudi drugi stanovi, delavci, obrtniki, trgovci, uradništvo in ostalo slovensko izobraženstvo. Zato je ena prvih dolžnosti vseh zavednih Slovencev, **najsi pripadajo temu ali drugemu stanu**, da se nam pridružijo in nas vsak po svojih močeh podpro v naših prizadevanjih, da pride slovenski kmet do svojih človeških in državljanskih pravic.«

IV. točka naših »Temeljnih načel« pa pravi med drugim: »Vas bo merilo jugoslovanske družabne politike.«

*

Jeseniški kovinarji se upravičeno sprašujejo:

»...kaj je z gradnjo dobriškega mostu čez Savo, o katerem je bilo toliko govorjenja pred in za časa volitev. Bilo je toliko obljub, da smo že kar čakali, kdaj bo stal. No, zdaj bo že kmalu eno leto kar čakamo. Mostu še ni nikjer videti, pa naj se gleda z ali brez zelenih očal!«

Predvidevamo, da dobriškega mostu čez Savo vsled »ljudske neumnosti«, volilnega plevela, ki tako rado naseda volilnim strankarskim obljubam, še dolgo ne bomo videli...

Osemnaest občin

Dne 10. oktobra 1920 je bilo glasovanje v enoinpedesetih občinah Slov. Korošane. Prav za prav občine Pusturica ne moremo šteti k Slov. Korošani, ker ta občina po svoji večini že spada k strnjememu nemškemu ozemlju Koroške. Deloma slovenska je samo še vas Brezje (nemško: Wriesen!), ki gravitira proti Grebinju. Gotovo je bila nekoč tudi vsa Pusturica slovenska, Nemci ji pravijo: Pustritz, torej so tudi Nemci prevzeli prvotno slovensko ime. A danes je ta občina že skoro čisto nemška in v glasovalno ozemlje je pač prišla zato, ker spada v okrajno glavarstvo Velikovec. Za Jugoslavijo je bilo v tej občini oddanih samo 21 glasov ali 3.2%, za Avstrijo pa 634 ali 96.8%.

Tekom zadnjih 50 let pred glasovanjem so posebno močno ponemčili — s pomočjo nemške šole — trge in mesta Slov. Korošane. Borovlje so bile še 30 let pred glasovanjem popolnoma slovenski trg. Žel. Kapla in Grebinj sta bila l. 1870. še čisto slovenska. Podobno Pliberk in Velikovec. A ob glasovanju je bilo oddanih v Borovljah 1235 glasov za Avstrijo ali 72.5%, v Velikovcu 1154 ali 83.5%, v Labudu 717 ali 92.9%, v Grebinju 1290 ali 77.2%, v Pliberku 414 ali 75.3%, v Žel. Kapli 381 ali 67.8%. Že samo ta mesta in trgi obenem s ponemčeno Pusturico so dali za Avstrijo skoro 6000 glasov (5825). Nemška večina pri glasovanju je znašala: 6746 glasov; za Avstrijo je bilo oddanih vsega skupaj 22.025 glasov, za Jugoslavijo pa 15.279 glasov.

Nemška večina v kmetijskih občinah (brez Pusturice) je znašala komaj 921 glasov, torej je bila prav malenkostna. In kdo je pripomogel Nemcem do te večine. Kdo jim je pripomogel do plebiscitne zmage sploh?

Ponemčevalna šola! Tega ne moremo dovolj poudarjati. Brez ponemčevalne šole bi Nemci pri plebiscitu 10. okt. 1920 nikoli ne bili zmagali!

Kdo nam je torej oropal Slov. Koroško? Ponemčevalna šola! Prokleta po-

nemčevalnica je obrodila svoj strupeni sad! Če bi se bil vršil plebiscit 50 let poprej, torej tedaj, ko zločinska koroška po-janičar-jevalnica še ni obrodila svojih sadov ali je ponekod sploh še bilo ni — nikdar bi Nemci ne bili zmagali pri plebiscitu! Prazna je nemška trditev, da je zmagala zdrava pamet in zdrav čut kor. Slovencev ter prepričanje, da brez kor. Nemcev ne morejo živeti! Čenče! **Ponemčevalna šola je zmagala**, ki je — kor. Slovincem proti njihovi volji usiljena — zastupila slov. rod na Koroškem z nemškim duhom in z narodno brezbriznostjo, **ne pa trezna pamet in zdrav čut!**

Zakaj pa je 18 občin oddalo večino glasov za Jugoslavijo? Ali tukaj ni bilo zdravega čuta in trezne pameti? O da, **baš tu je vladal oz. prevladoval še zdrav čut in trezna pamet**, da Slovenci spadajo skupaj in da se bodo mogli neovirano razvijati samo v svoji narodni državi. V teh osemnajstih občinah germanizacija še ni toliko napredovala, zločinska po-janičar-jevalnica ljudstva še ni toliko pokvarila, mu še ni ubila zdravega čuta, da **narod spada skupaj**, da je narod več ko deželne meje, da ne gre ločiti tega, kar je Bog združil!

Vzemimo samo eno občino, ki je po svoji ogromni večini glasovala za Jugoslavijo. To je gorska občina Sele nad Borovljami. V Selah je bilo oddanih za jugoslavijo 511 glasov ali 96.8%, za Avstrijo pa samo 17 glasov ali 3.2%. Ti nepokvarjeni slovenski gorjanci so si ohranili še zdrav čut in trezno pamet, da brat spada k bratu in da je Slovenec Slovincu bližji nego Nemec. In so glasovali za svojo narodno državo.

Ali pa vzemimo drugo gorsko občino Belo. Tukaj je bilo oddanih za Jugoslavijo 1029 glasov ali 78.5%, za Avstrijo pa samo 281 glasov ali 21.5%. Nemška po-janičar-jevalnica temu gorskemu ljudstvu še ni ubila zdravega čuta!

Korošane.

Koroška — naša bol

Nekateri gledajo z optimizmom v bodočnost. Zatrjujejo, da ne smemo povsem verjeti zunanjemu videzu in se popolnoma predati vtisom, ki jih dobimo s poti po Koroškem. Pravijo, da je tako opazovanje preveč površno, da ne sega v jedro vprašanja. Tako sem imel priliko seznaniti se na Koroškem s Slovenci, ki so zatrjevali, da s Koroško ni tako obupno v narodnostnem pogledu kot nekateri mislijo. Zanje je edini resnejši problem, vprašanje nezavednih. Vendar je bilo bolj malo onih, ki se ne boje za naše onstran meje. Več jih je, ki ne vidijo v prihodnosti vse tako rožnato. — Svoja spoznanja črpajo iz razočaranj, ki so jih že doživeli, in iz dolgoletnih bridkih izkušenj. Videl sem pa tudi idealne Slovence iz mlajše generacije. Mladost je v njih, prepričanje, da se bore za sveto slovensko stvar, navdušenje in pripravljenost za borbe z Nemci. Vneti nosilci slovenske zavednosti in branilci naše besede bodo. V nje lahko upamo. Mi pričakujemo od njih precej, oni pa od nas prav tako. Z njimi skupaj bi morali delati tudi mi. Ali smo doslej rešili to veliko narodno dolžnost? V koliki meri smo se zavedali svoje odgovornosti? Marsikdo se je že tako vpraševal. Vedno znova se je moralo ugotoviti, da smo v tem pogledu mnogo grešili. Nismo storili vsega, kar je v naših močeh. Nismo dovolj utrjevali vezi med Koroško in svobodno domovino. Niso zadosti samo sezonski sentimentalni izlivi. Kadar se je približala obletnica plebiscita, smo se je spomnili le s kakšnimi manj pomembnimi akcijami in nekaj časopisnimi članki. Tisti dan smo se ob tem ustavili, se morda malo zamislili, pa je že šlo mimo nas. Ostal je v nas le še medel, ugašen spomin. Ali pa še toliko ne in smo sploh vse prezrli. In vendar bi se morali zavedati, da je 10. oktobra 1920. odpadlo od slovenske kulturne in gospodarske skupnosti 80.000 Korošcev. Ali se ne zamislimo ob tej številki in ne občutimo vse tragike Slovencev, da nasilno odtrgajo od narodne skupnosti del v trenutku, ko bi se z vso pravico morali združiti in zaživeti skupno v svobodni državi. Ljudje, ki so preživljali tisočletno zgodovino z ostalim narodom, ki so največ trpeli pod silovitimi sunki germanizacije, usmerjene preko

njih k Adriji, so zapadli novemu suženjstvu. S tistim nesrečnim dnem so nam vzeli oni del naše zemlje, kjer se je ohranila naša beseda v vsej svojevrstnosti, kjer je bila ustvarjena prva svobodna država Karantanija in kjer še sedaj ohranjen stoji in nemo pričuje knežji prestol o naši preteklosti in slavi in svobodi.

Vsega tega se malo zavedamo. Sicer bi bilo že drugače. Mi bi jim morali stati zvesto ob strani, morali jim vlivati novih sil in moči. Če bi mi delali intenzivno v tem smislu, bi bile naše vrste na Koroškem kompaktnije, ker bi jih krepila zavest, da živijo tam onstran ljudje iste krvi in istega jezika, ki jih zanimajo padci in rast, ljudje, ki jih podpirajo in bodrijo v boju. A tega ni. Najširša javnost stoji ob strani in ji ni dosti mar za tako delo. Ob takem strašnem nerazumevanju včasih tudi idealno zamišljene akcije raznih narodnoobrambnih društev ne dosežajo namena. Podpor pa tudi ni od one strani, od katere smo jih upravičeni pričakovati. Tisti, ki so v prvi vrsti poklicani v to, ne vidijo ali pa nočejo videti velikih vsenarodnih potreb, temveč se raje doma izgubljajo v malenkostih, ki nikomur ne koristijo razen njim samim. Raje se bijejo med seboj, ni jim pa mar, da se tam onstran meja rušijo narodne postojanke. Med tem pa prihajajo od onstran meja stalno klici. Ali bodo ti klici naših bratov s Koroške zazveneli v vsakem in naši odmeva? Vsak zamujeni trenutek je dragocen. Skrajni čas je že, da se zganemo in pričnemo s smotrno, načrtno in širokopotezno propagando, ki naj zajame vso koroško zemljo. Tako bi se utrjevale nevidne vezi med Jugoslavijo in Koroško. Tako bi se najlaže vzdrževalo vedno rastoče zanimanje za obe zemlji. Sam sem se lahko vsak dan znova prepričal o zanimanju, ki vlada med Slovenci na Koroškem za Jugoslavijo. Zelo jih zanima življenje pri nas in vsakega, ki prihaja od onstran, ustavljajo s takimi vprašanji. V dobi, ko so v ospredju zanimanja vsega sveta predvsem gospodarska vprašanja, je razumljivo, da tudi našega kmeta na Koroškem isto zanima. Zlasti še, ker ga teže veliki davki in številne socialne davščine. Ni čudno, če si išče izhoda in si predstavlja

Jugoslavijo kot urejeno državo, katere stremljenja in prizadevanja gredo za tem, da se gospodarska osnova njenih državljanov vedno bolj utrjuje. Tu bi moral prijeti propaganda za delo. Kako hitro bi ta dosegla svoj namen. In koliko večja privlačnost za Koroško bi bila Jugoslavija tedaj, ko bi naši ljudje onstran meje čutili, da nam ni tako malo mar zanje in ko bi bila Jugoslavija resnično gospodarsko in politično močna ter notranje pomirjena. Nova Jugoslavija bo tudi slišala klice naših bratov onstran meja in v polni meri izpolnila svojo dolžnost. Njej bo mogoče izvršiti še nekaj drugega. Ker bo v resnici močna sila, bo njena beseda v tujini tudi resnično upoštevana. Tedaj se bo končno približal čas, ko bo Jugoslavija lahko tudi stavila zahteve v pogledu pravične ureditve koroškega vprašanja. Ta rešitev bo najuspešnejša, najbolj učinkovita. V tej smeri pa lahko dela za rešitev koroškega vprašanja vsak. Kdor dela po svojih močeh, da se čimprej približa nova Jugoslavija, notranje zgrajena in gospodarsko močna, dela obenem za rešitev koroškega vprašanja.

Dekletom pot k cilju

Čitala sem:

Naprej — naprej, naj gre Ti pot v življenje — S pogumom in močjo — premagal boš zapreke vse — In mar Ti je trpljenje!

In rekla bi — pogum in moč veže skupaj — trpljenje. Jaz mislim, da v resnici brez vztrajnosti ni poguma in moči. Pri nas dekletih pride v poštev prvo poštenost in vztrajnost. Kako naj bomo vztrajne, če nismo poštene? Ker ni slednjega, je danes — med nami toliko žrtve. Vprašale se boste, kako, zakaj žrtve? Vztrajnega dela ni med nami — brez boja pa verujte, ni zmage. Danes se go-di med nami drugače. Iz lastne izkušnje bi lahko marsikaj povedala, ali molčim, zato, ker me boli, boli me trpljenje vas, ki trpite brez misli — brez vztrajnosti. Drage tovarišice, naj vam bo glavno geslo — delajte z voljo le tisto delo, katero vam je ukazano s čistim in poštenim ukazom, ne dajte si ukazovati od njih, kateri vas hočejo za vašo pomočnost in mali zaslužek izkoristiti. Bodite ponosne na svoje roke, katere hočejo delati. Tudi jaz sem še mlada — mogoče mlajša od vas vseh, ali vendar imam v sebi poštenje in tisti ponos, ki me vzpodbuja in bodri k pravi poti, k cilju — in ta cilj je pred nami — cilj pravičnosti.

Tovarišice — oprimo se trdneje tega cilja, bodimo vztrajne na tej naporni poti in bodimo ob strani našim tovarišem, ki se borijo za pravičnost in poštenost nas vseh.

Pomagajmo jim, da tudi me dokaže-mo, kako znamo ljubiti dom svoj in njegovo poštenje.

Hočemo biti tudi brez dote in brez bogastva skrbne, poštene in dobre bodoče matere naših otrok in žene naših mož.

Vprašam vas, kdo je ženo in njeno ženskost bolj ovekovečil: Tician, ki je slikal njeno lepoto, ali Vermeer van Delfo, ki je napravil sliko tiste tihe ženske pojave, ki vlija mleko iz vrča v skledo? Kaj vlija možem spoštovanje do nas? Mar boginje veselja in bujnosti, ali večna požrtvovalnost v službi življenja? Človeški duh je delo ženskih rok dvignil v sfero božanskega. Sjaj odondot se razliva na ženski trud.

Tovarišice kličem vam še enkrat: »Naš čas je tu«, zato naprej po poti ljubezni, poštenja in pravičnosti.

Zbor! Naprej!

Savinjčanka.

Madžare smo ugnali . . .

Na konferenci stalnega sveta Male antante v Sinaji so zunanji ministri Češkoslovaške, Rumunije in Jugoslavije določili pogoje, pod katerimi bodo te države pristale na oborožitev Madžarske. Ta namreč po dolgem času ni omenila revizije meja, ampak želi baje le zaščito svojih manjšin. Tako bo zavarovan nov velik del jugoslovanskih meja in težke milijone, namenjene za oboroževanje, bomo lahko porabili v koristnejše namene, kar je nov velik uspeh vlade dr. Milana Stojadinovića.

(Iz zunanjepolitičnega predavanja v ljubljanskem radiu, dne 4. t. m.)

Pa smo jih! Naj se le oborožujejo, da nam le ne groze več.

POLITIČNO SMETIŠČE | Razvoj Samoslovenstva

(Politične in gospodarske cvetke iz osamelega vrta »Sodobnosti«)

Sijajno je zafrknila »Slovenska vas« svoj ljubi in teptani narod:

»Narodi imajo pač takšno upravo, kakršno prenašajo.« Tej zelo posrečeni zafrkaciji se pridružimo tudi mi z obojerno brezpoznojnim podpisom!

Politična gniloba slovenske združene opozicije po samoizpovedi »Slovenske vasi«:

...del Kukovčevcev se je razgovarjal z delom mariborskih radikalov za skupen nastop. Tednik »Neodvisnost« naj bi začasno prenehal, kakor je poročalo »Jutro«. Drugi del Kukovčevcev je pa snoval nekakšno »slovensko fronto«, ki se ni posrečila. Uboga Slovenija: same taktične »fronte«, a nobene načelne vojske! To je znamenje politične gnilobe današnjega časa.

Iz ljubljanske šole za arhitekturo itd.! Stilistično-enfatični izbruhi občudovanja umetniških vrlin slovenskega naroda:

»Mein Gott und meine Herren! Čudovito prekrasno, divno! Kaj takega pa še ne! Schauen Sie 'mal was so liebes an! Was sagen Sie dazu?«

Wir? Dass das zuviel gotisch, wenig slovenisch und endlich sehr blöd ist, kajne gospodje, da končamo s par preprostimi »kranjskimi« besedami?

Da se je razbila Slov. ljudska fronta, je bil vzrok ta, da je šest oseb izstopilo iz »vodstva«. Hm, hm,...

...še malo in ne boste me več videli, in zopet malo in zopet me boste videli...

»Slovenec« je pisal: »Gospode (? op. ur.) okoli »Hrvatskega dnevnika«, ki so nas po nepotrebnem izživali, hočemo še spomniti na »Osservatore Romano« od 13. avgusta, ki je gotovo najbolj točno informiran in najbolj previden ter zanesljiv list na svetu.

Torej nov rekord v žurnalistiki... Morda je celo zabeležen na »Novinarski razstavi« ljubljanskega velesejma v paviljonu časopisnih konzorcijskih KTD!

V Savskem Mostu so bile bajne 15. avgusta velike manifestacije JRZ stranke. Dr. Miljuš je kot slavnostni govornik izjavil med drugim: »U sadašnjoj borbi i u ovom razno-likom društvu, deviza JRZ u ovim momentima je: pop u crkvu, a kmet u opštinu. Naša crkva je zajedničko dobro naše i nju niko ne sme sebi da prisvoji a pomoću nje da vodi političku borbu.«

Skoda, da g. dr. Miljuš ni pristavil, da velja to za vse cerkve brez razlike!

»Slovenec« je pisal: »Okrožno sodišče v Sarajevu je obsodilo državo, da plača 12.900 din hotelirju, pri katerem se je znani hrvatski politik seljačke stranke dr. Reberski hranil in stanoval za časa, ko je bil v Sarajevu interniran od diktatorskega režima. Dr. Reberskega so siloma poslali v ta hotel, hotelirju pa izjavili, da bo stroške plačala država, da bi bilo bolj pravično, če bi jih plačal g. (pomeni gospod — op. ur.) Peter Živković in tovariši, ki so takrat bili na vladi in uganjali tako modro in visoko državniško politiko.«

Ubogi gospod Živković! Če bi moral plačati velike stroške in visoke odškodnine za vse ostale internirane bivših diktatorskih režimov — bi moral napovedati konkurz!

»Slovenec« je posnel iz »Samouprave«:

»Samouprava« opozarja tudi na gotove politike, ki potujejo zadnje čase v inozemstvo ter jih je videti na ulicah zlate Prage in Pariza. Vsi vemo, kaj tam iščejo; radi bi dobili pomoč inozemskih držav, da bi se vmešavale v naše domače zadeve in pripomogle zopet na krmilo opoziciji (nezaslišano! op. ur.). Toda to so računi brez krčmarja. V inozemstvu državniki, ki so o naših razmerah dobro in pravilno poučeni, tem gošpodom ničesar ne verujejo in ne želijo, da bi se mešali v naše notranje zadeve ter tudi vedo pravilno oceniti klevete, s katerimi ti politiki delajo zoper svojo lastno domovino.

Prosimo »Slovenca«, da poizve pri svoji teti »Saloupravi« za imena tudi tistih

V naprej hvala za odgovor!

Slovenska ljudska fronta je pri vsem podarku o samostojnosti slovenskega »gibanja« in organizacije... hodila reševati Slovenijo v Zagreb. To ni nič nenačelnega. Saj je društvo narodov tudi reševalo Abesinijo v Ženevi.

Predvsem mora naš (slovenski, seveda!) pridobitni svet prenehati z nasprotovanjem tako imenovanemu »separatizmu«. Taka politika je kratkovidna, kajti prepričanje, da bo ob državnem in narodnem edinstvu Slovenija postala tovarna in trgovska hiša za vso državo, je danes že omajano.

Z navdušenjem je pisal takoj po vojni dr. Milko Brezigar: »Do sedaj smo bili pač narod v etičnem in kulturnem, ne pa v gospodarskem in političnem pomenu besede. Šele z nacionaliziranjem premoženja postanemo gospodarski narod.«

Smo (Slovenci!) narod v gospodarskem in političnem pomenu besede? Vsak dan sicer govorimo, da smo narod, narod, ki hoče samo životartiti in si ohraniti golo življenje, temveč hoče tudi napredovati in si svoje življenje izboljševati. Pozabljamo pa, da je vsak trajen, splošen napredek mogoč šele po predhodnem gospodarskem napredku, ki je odvisen od uspešnega ustvarjanja — proizvodnje.

Mi (Slovenci!) vedno zamujamo. Skozi čas, v katerem se gode velike stvari, hodimo vedno s slabotnim korakom...

Na prvem mestu industrije v Sloveniji so povsod Nemci in Avstrijci. Toda ni samo, da jih je največ, tudi poznajo nas najboljše. Predvsem naše slabosti, od katerih posebno slovenska nezavednost ni najmanjša. Za dokaz ta-le primer: V kemični industriji deluje pri nas veliko nemško podjetje. V okolici Ljubljane so Slovenci pred leti ustanovili tovarno iste stroke. Ena redkih je bila, ki se je brez kriz hitro razvila, tako da je imela vse pogoje za največji razmah. Kmalu so njeni produkti uspešno konkurirali istim produktom nemškega podjetja. Nemci so trpeli vedno občutnejše izgube. Toda ne dolgo. Nemec se je hitro znašel, računajoč vprav na našo nezavednost. Poslej je vse preprosto! Vzel je par milijonov, stopil k slovenskemu tovarnarju in položil denar na mizo, pod pogojem seveda: »Zaprte, ustavite stroje. Vse skupaj kupim.« In slovenski tovarnar se je brez pomisleka odločil za lahkotno življenje, ustavil je stroje in zaprl.

Danes bolj kot kdajkoli imamo veliko dolžnost, da zastavimo vse svoje sile, da pride industrija na našem ozemlju v naše roke. (Seveda samo s tem problem še ne bo rešen, kajti če bi napravili le toliko, da bi pri nas zavladal mesto tujega kapitalista slovenski kapitalist, bi se slovenskemu ljudstvu ne godilo dosti bolje kot danes. Dva problema torej, ki čakata rešitve: nacionalizacija in socialno vprašanje. Ko bo rešen prvi, bo kompliciranost položaja manjša, s tem vam bo drugi bližji in zdi se, da ga bomo potem lažje reševali.)

Slovenska kultura bo rastla le ob resnično slovenskem gospodarstvu.

Narod beračev ni nikdar ustvaril visoke kulture in narod brez kulture ni nikdar mogel zaživeti v svobodi in sreči.

Za splošen razvoj gospodarstva v Sloveniji bi se moralo že davno storiti to, kar se vedno znova naglašava v gospodarskih krogih: potrebno nam je načrtno gospodarstvo! Če bi obstajalo načrtno gospodarstvo, se ne bi mogla n. pr. zgoditi, da se je ustanovila v Ljubljani l. 1936, ena, l. 1937. pa druga tovarna, ki obe izdelujeta glauberjevo sol, grenko sol in kristalno sodo, torej same produkte, s katerimi je bil trg že prej prenatrpan.

Sad teženj po neodvisnosti slovenskega naroda so naše zadrage. V slovenskem združništvu ni bila najmanjša gibalna sila narodna misel. Slovensko ljudstvo se ga je v velikem številu oprijelo. Zdrružništvo se je v razmeroma kratki dobi med Slovenci zelo diferenciralo in najrazličnejši gospodarski cilji so se vključili z združno obliko. Prevladujejo

kmetske zadrage, da si je število obrtnih zadrug tudi veliko. Do industrije val združništva ni prodrlo. Le dve tovarni sta bili na Slovenskem ustanovljeni na združni podlagi. Žebljarska zadruga v Kropi in Usnjarska in čevljarska zadruga »Runo« v Trzinu.

Delo v združno smer je torej način, s katerim bomo morali premakniti razmerje tujega in domačega kapitala nam v korist.

Politična zrelost je predvsem in na prvem mestu slovensko politično vprašanje.

Kot se vidi, nam industrija, ki nasprotuje vsakemu »separatizmu« radi začasne navezanosti na kak večji notranji trg ogromno škoduje v naših političnih stremeljenjih.

Tako ureditev pa bomo dosegli takrat, kadar bodo oblast, zakonodaja in odločanje pri nas, kadar bomo imeli na Slovenskem ljudi, ki se bodo zavedali, da živijo na kosu zemlje, ki bi s slovenskimi pristanišči čisto sam nudil toliko prirodnih zakladov in najrazličnejših drugih vrednot, da bi lahko preživljala vse Slovence.

Vendar ne zadošča le gospodarska, nacionalna, državljanska in politična izobrazba. Ne moremo si zamisliti človeka, ki bi bil izobražen v tem smislu, ko pa obsega kultura tudi še znanost, umetnost, religijo, npravnost itd. Šele vsestransko kulturno izobražen človek se more razviti v osebnost.

Naš kmet je tako zelo vezan; ne oblikuje si lastnega svetovnega nazora in zaostaja v gospodarski, socialni in pravezni politiki. Šoli ni posebno naklonjen, ker se ne zaveda njene važnosti; prav tako sodi tudi o drugih kulturnih potrebah. Poglavitni vzrok tega negativnega razmerja je pomanjkanje miselne svobode; navajen je, da drugi mislijo zanj. In čeprav ga večkrat prikazujemo v najidealnejših podobah, je vendarle treba ugotoviti, da mu manjka kritičnosti in samostojnosti.

Preostane še vprašanje vodstva. Pravico do vodstva pa si lastita učitelj in duhovnik. Vsaka človeška skupina potrebuje vodnika; kjer ga ni, nastane ma-

sa brez smotrov in stvarnih temeljev, neodgovorna in nepreračunljiva. Za napredek pa je potrebna disciplinirana organizacija z določenimi nameni in jasnimi načrtom, vendar taka, ki ne bo ovirala svobodnega razvoja, svobodne rasti. Zato je potrebna prava osebnost, ki je objektivno usmerjena ter ji gre zares le za napredek celote. Vseeno je, kdo vodi; važno je, da je osebnost, ki razume tiste, ki naj jih vodi, ki pojmi njihove težnje ter je sposoben, čim višje dvigniti zaupanje mu sloj.

Če smo Zboraši, ki pravimo v glavnem isto, z jugoslovanskega zreljšča seveda, jugoslovanski fašisti, potem zagovarja »Sodobnost« slovenski fašizem! Ta ugotovitev je pa nam zelo dobrodošla za kak letak, ki bi ga lahko izdali ob priliki prihoda vodje Mačka (ki je bil predestiniran tudi za slovenskega voditelja radi njegove slovenske narodnosti, ne glede na njegovo hrvaško državljanstvo!) v Slovenijo na politično turnejo. Misel o letakih so nam sprožili naši »demokracijski elementi« sami, ko so z letaki proti fašizmu skušali razbiti Zboraški shod v Ljubljani pretekli mesec.

Letak bi se lahko glasil po priliki tako:

SLOVENSKI DEMOKRATIČNI LJUBLJANI!

PREOKRET VSLED NEDEMOKRATIČNIH METOD V SOVJETIJI?

»SODOBNOST« ZA SLOVENSKI »FAŠIZEM«!

PETELINI S PRECEJSNJIM RDEČIM GREBENOM SE ŠOPIRIJO Z ZADRUŽNIŠTVOM IN NAČRTNIM GOSPODARSTVOM, KI STA BISTVENI SESTAVINI FAŠIZMA, DA SE REŠIJO IDEOLOŠKE PETELINJE SMRTI!

BORBA SE TOREJ NE VODI ISKRENO PROTI »FAŠIZMU« V PRID »NEKE« DEMOKRACIJE, TEMVEČ PROTI JUGOSLAVIJI V PRID »FAŠISTIČNE IMPERIALISTIČNE SAMOSLOVENIJE«!

POZIVAMO SLOVENSKEGA DELAVCA IN KMETA V BORBO PROTI SLOVENSKEMU »FRAKARSKEMU FAŠIZMU«, KI ZAPUŠČA HRVAŠKEGA PROLETARCA OSAMELEGA V BORBI S PURGERSKO ZAGREBSKO ČIFUTARIJO, SRBSKEGA PA Z BEOGRAJSKO ČARŠIJO!

DOL Z IZDAJALCI IN OBREKOVALCI SLOVENSKEGA IN JUGOSLOVANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA!

František Palacky

je bil sicer velik mož in prepričan Čeh, toda ker je dvomil, da bi kdaj mogel biti mali češki narod samostojen, je izrekel znane besede: Če Avstrije ne bi bilo, bi jo morali Čehi napraviti.

Ta izrek je delal Masaryku med vojno pri ustvarjanju lastne države mnogo preglavic v Evropi in izven nje, pa tudi na frontah, kjer so se borili čehoslovaški legionarji.

Tako toži Masaryk v svoji knjigi »Svetovna revolucija«: »Kdo je vse pri nas, počenši prav za prav s prvotnim nazorom Palackéga oznanjal avstrofilstvo in misel, da je Avstrija obramba proti Nemčiji? In kaj se je med vojno prav do leta 1917 pisalo v uradni Pragi? ...«

Na drugem mestu, ko govori o raz-

položenju v Ameriki, piše: »Avstro-Ogrska se je splošno smatrala za protiutež Nemčiji, za potrebno organizacijo malih narodov in narodnih delov in za zaščito pred balkanizacijo. Palackéga prvotna izjava o potrebnosti Avstrije je bila pri zaveznikih splošno mnenje.«

Slednjič, ko govori o razmerah na frontah, piše: »Naši legionarji so se na bojišču resnično večkrat srečali z rojaki. Razume se, da so se po navadi sporazumeli, da so naši v avstrijskih vrstah prešli k naši vojski; vendar je prišlo tudi do primerov zelo srditega bratomornega boja, ko naši, toda avstrijski vojaki niso opustili prvotnega političnega stališča — Palackéga.«

Naš tovariš in borec

Milovan Kuzmanović

kmet in predsednik krajevnice organizacije JLG Zbor iz Jagnjile, je 15. avgusta padel v Mladenovcu, sruu Šumadije.

Večna mu čast in hvala!

Jugoslovansko ljudsko gibanje
»ZBOR«

GOSPODARSTVO

Katastrofa za kmete in trgovce. — Izvoz jabolk v Nemčijo je docela ponehal in to zaradi prenizkega tečaja marke. Letos bo torej še slabše kot l. 1932., ko je naš izvoz sadja v Nemčijo nenadoma izostal. Vzroki tega letošnjega zastoja so v dejstvu, da je bilo blago slabo, ker je bilo prezgodaj obrano in je radi tega cena že takoj ob začetku izvoza padla za 40% pod normalno. Italija nas je tudi precej izpodrinila na nemškem trgu s svojim odličnim in dobro sortiranim sadjem. Vzporedni vzrok zastoja našega sadnega izvoza leži pa tudi v konkurenci nemškega blaga iz zapadne Nemčije, ki prva žanje precejšnje uspehe uvedenega agrarnega načrtnega gospodarstva. Glavni vzrok pa je po našem mnenju ta, da pri nas merodajni marke nočejo stabilizirati.

Trgovinsko ministrstvo je podelilo še dve koncesiji za izkoriščanje naših rudnikov. — Prvo koncesijo je dobila družba »Rukop« v Beogradu z enim milijonom osnovne glavnice, drugo pa družba »Jugoslovenski plumbus« tudi v Beogradu in z isto glavnico. Kdo pa so udeleženci teh novoosnovanih družb?

Letošnja žetev konoplje v Sremu bo precej dobra. — Kmetje bodo pridobili na jutru po 60 do 70 stotov konoplje.

Obiranje hmelja v Savinjski dolini je končano. — Nabrano blago je zelo lepo, težko in lepe zelene barve. Obetajo se dobre kupčije, če ne bo odnesel vse skupaj Zid...

Madžarska težka industrija v boju za balkanski trg. — Madžarska težka industrija se pripravlja za boj proti nemški težki industriji na vzhodnoevropskih trgih, zlasti pa v Jugoslaviji. To je tudi eden vzrokov, da je Madžarska postavila na beograjskem velesejmu svoj paviljon in da je bil sprejet madžarski poslanik na rumunskem dvoru v avdijenci pri zunanjih ministrih Male Zveze v Sinaji.

Vse trgovinske zbornice v državi so že ponovno zahtevale, da se veleblagovnice nikakor ne smejo dovoliti. — Če se uredba o prepovedi veleblagovnic ne bi podaljšala in izpopolnila, groze vsi zbornični svetniki z ostavko na svoja mesta.

Prizad je prevzel doslej 9000 vagonov letošnje pšenice. — Lani je Prizad v istem času odkupil le 4800 vagonov. Kmetovalci so dobili za prodano pšenico že okoli 150 milijonov din, lani tudi ob istem času pa približno 50 milijonov din. Letos pa je cena pšenice padla za polnih 10 din.

Delež inozemstva pri našem izvozu pšenice v letošnjem prvem polletju. — Po podatkih carinskih oblasti.

	Ton	Milijonov din
Albanija	537	0,9
Italija	8.054	15,0
Nemčija	44.521	81,6
Nizozemska	5.000	10,0
Francija	143.162	248,6
Švica	523	1,1
Skupaj	201.824	357,3

Francija in Nemčija zavzemata torej prvi dve mesti našega pšeničnega izvoza.

Izvoz živine v prvem polletju l. 1937. znaša po podatkih Zavoda za zunanjo trgovino: za Avstrijo 86.007 glav špeharjev in 352 mesnatih prašičev; za Češkoslovaško 56.296 glav špeharjev; za Nemčijo pa 10.537 glav. Žive goveje živine pa smo v tem času izvozili v Avstrijo 2356 glav, v Nemčijo 4252 glav, v Italijo 17.318 glav in na Vzhod 5958 glav. Živih konj pa smo izvozili v Nemčijo 310 glav lahkih in 50 glav težkih konj.

V Sombor so okoliški kmetje pripeljali mnogo pšenice, ki je pa niso hoteli prodati, ker je »Prizad« nenadno znižal ceno pšenice za 10 din. Raje so se vrnili domov s neraztovorjenimi vozmi. Prav so naredili.

Tuj kapital v Jugoslaviji. — Navajamo deleže, ki jih ima inozemski kapital v jugoslovanski industriji in bančništvu:

Francija	1.032,5 mil. din.
Anglija	879,3 mil. din.
Češkoslovaška	774,5 mil. din.
Švica	707,0 mil. din.
U. S. A.	538,5 mil. din.
Italija	400,1 mil. din.
Avstrija	359,4 mil. din.
Belgija	229,7 mil. din.
Madžarska	216,5 mil. din.
Švedska	107,8 mil. din.
Holandska	78,9 mil. din.
Nemčija	54,9 mil. din.

Zopet Francija na prvem mestu!

Odpusti jim, o Gospod, saj ne vedo, kaj delajo

Norci in modrijani ne škodujejo nikomur. Le polnorci in laži-modrijani so nevarni.

Goethe.

Um in prosta volja sta lastnosti, ki dvigata človeka nad žival. Človeku, ki mu manjka razum, pravimo norec, revežu brez proste volje pa šlapa. Vendar poznamo tudi stanje, ko popolnoma zdrav človek za nekaj časa izgubi ti dve lastnosti. Tedaj se navadno kot žival ravna po nekem prirodnem nagonu, udriha brez vzroka na levo in desno ter se pozneje svojih dejanj čisto niti ne spominja. Tako stanje imenujemo nezavest. Njeni vzroki so različni. Lahko nastane zaradi visoke telesne temperature; pravimo, da ima bolnik mrzlico in, da se mu blede. Če je vzrok alkohol, pravimo, da je človek pijan itd. Pa tudi velik strah in groza spravi svojo žrtev v stanje, v katerem se ne zaveda več svojih dejanj. Tedaj se nesrečnež v obupu popolnoma preda nagonu samoohrane, ki je pa pri človeku že tako degeneriran, da ga zavaja k nepremišljenim, blaznim dejanjem in tako le še pospeši njegov konec.

Nas zanima samo zadnji vzrok nezvesti, ker le tako si moremo razlagati nekatera dejanja, ki bi bila sicer pri duševno zdravih ljudeh nemogoča.

Kakor vemo se more pod nekaterimi pogoji duševno razpoloženje enega ali več poedincev prenesti na večjo množico, zlasti, če so vsi posamezni delci izpostavljeni podobnim zunanjim vplivom, v našem slučaju n. pr. neodoljivi grozi pred strašno negotovostjo, kot jo more občutiti le oni, ki ga grize vest in se boji kazni. Tak nemir prevzame šolarje, ki so v splošnem pretepu razbili šolsko stekleno omaro in si potem izmišljajo najbolj neumne izgovore.

Enak strah nažene vlomilsko tolpo v beg pred stražnikom, ki jo je slučajno srečal ter si tako zapečati svojo usodo.

Ob novinarski razstavi

Ko sem hodil po novinarski razstavi na ljubljanskem velesejmu, ko sem gledal morje v 140 letih natiskanega papirja, sem se spomnil rojstva našega ljubljanskega lista »Zbor« dne 26. marca 1936. Obudimo spomin, kako smo tedaj med drugim utemeljevali potrebo tega novega lista:

»Čujte in strmite, ljudje božji: nov list prihaja! Smejete se in govorite: utapljam se v morju natiskanega papirja — pa zopet nov natiskan papir? Dobrohotnejši porečejo: Saj ni mogoče storiti ničesar, vse je zakleto! Naj vzame vrag vse skupaj, politike smo siti do grla, gnusi se nam vsa umazanost današnje dobe. Zaprl se bomo vase in mrko gledali — preslabi smo, da bi popravili ta nejunaki čas. Pustite prijatelji, škoda je vsakega truda in žrtev — zadeva je brezupna...

Mi pa odgovarjamo: čujte in strmite — in vendar prihaja nov list kot glasilo Jugoslovan, ljudskega gibanja »Zbor«, katero vodi naš predsednik in tovariš Dimitrije Ljotić. Zakaj smo pričeli izdajati ta list? Ker nas morje natiskanega papirja ne zadovoljuje, kajti ono ne predstavlja nikakega trdnega obrambnega zidu pred kaosom in anarhijo. Ker smo kakor vojaki, ki dobro vedo, da borba traja, da je vedno hujša in da padajo tovariši in bratje v vedno večjih trumah — vsak dan, vsako uro. Kako naj rečemo: Gremo domov, siti smo borbe, naj vse vzame vrag? Naša volja je, naša dolžnost je, ostati v bojni črti in to v prvi liniji, kjer je najnevarnejše, toda najsvetejše — dokler traja borba. Kako naj molčimo, ko se sama odpirajo usta, iz katerih vre glas, kot glas krvi: Junaki — v »Zbor«!

Nadaljujemo svoje delo neizprosno, neutrudljivo. Prav nič nas ne motijo sence preteklosti. Prav nič nas ne moti tisto, za mnoge tako smešno malo število glasov, katere je dobil »Zbor« pri slavnih volitvah 5. maja. Zanj naj se sramuje drugi — nam se ni treba. Nad 23.000 junakov je glasovalo za nas v najtežjih razmerah — in to ni karsidoli!

Nadaljujemo svoje delo, ker ne moremo drugače. Preveč glasno nam bijejo na uho usodni koraki časa, ki prihaja

Isti nagon spravi v obup poklicne politike, ki jim je srečno naključje izročilo v roke oblast nad narodom, pa so jo v svoji nesramnosti lahkomišelnosti izrabili v svojo osebno korist in v zahvalo za volilne kroglice narod grobo ogoljufali. Ko pa jih že jemlje vrag, padejo v obupu v pravkar opisano nezavest. To stanje ostane nevedčim opazovalcem prikrito, kaže pa se v tem, da povsod vidijo in preganjajo svoje sovražnike, dasi neprestano zatrjujejo, da jih ni nikjer. Svoje nasprotnike obkladajo z nesmiselnimi nazivi, proglašajo jih za »veleizdajalce in jih spravljajo v zvezo z najrazličnejšimi mednarodnimi tolpami, s katerimi so skrivaj sami v najintimnejših odnosih. Mrzlično iščejo kakršnihkoli zavznikov in neprestano zatrjujejo,

Po vsem tem moremo tudi razumeti, kako je mogoče, da nas nek humoristični ljubljanski dnevnik imenuje narodno-poganske fašiste. Znano je, kako se ta list trudi, da obdrži narod v temi in nevednosti, toda tako bedaste trditve pri polni zavesti odločujočih gospodov gotovo ne bi priobčil. Tisto o fašistih pustimo, ker smo za resne ljudi že dovolj jasno opredelili svoje odnose do fašizma. Da smo narodni pokret, drži. Kako pa je to humoristično glasilo političnih kameleonov prišlo do odkritja, da smo pogani (glej točko II. naših »Temeljnih načel«, ki govori o verah kot osnovnih narodnih vrednotah in prosvetni kotichek programa JRZ, ki pozna le veroizpovedi oz. cerkve in njihove civilnopravne odnose do države), bi nam ostalo nerazumljivo, če se ne bi spomnili na nezavest, ki se je polastila ubogega pisca tistih vrstic in njegovih kolegov.

Poznamo še več primerov nezvesti. Tudi ta bolezen se razvija dalje; naslednja stopnja je agonija. Toda o tem prihodnjic...

A. M.

imenujejo krivoverstvo ali ločino službi Bogu očetov in da veruje v vse, kar je pisano v postavi in v prorokih ter da upa v Boga. To je lahko izjavil, kajti Jezus Kristus ga je s svojo milino, ljubeznijo, pravičnostjo in resnico prepovedal nauk svojega učenika, ki je daroval vso nebeško slavo in pozemsko življenje za odrešenje človeštva.

Prav slični pojavi se porajajo v današnji krščanski družbi Evrope. Kakor tedaj, tako se je tudi danes oklenila krščanska družba denarja in se stalno boji za mošnjo, kakor Judež Iškarijot. Vse sile žrtvuje za ta talisman in tudi svojega učenika izda za te »preljube« nove. Kakor tedaj, tako se tudi danes krščanska družina ponaša s svojimi dragocenimi in krasnimi templji, pozablja pa na tempelj, za katerega je Jezus dejal, da ga lahko porušijo, a on ga bo pozidal v treh dneh. Kolikokrat gre mimo tega templja žive vere in se mu posmehuje povdarjajoč, da ni več moderen in ne pristojna današnji moderni vitki liniji.

Ta moderna krščanska družba smatra vsakega za krivoverca, ki stoji na resničnih temeljih Kristovih načel in skuša uravnati svoje življenje po njegovih smernicah ter upa neomejeno, kakor Pavel, v Boga. Ta družba kristijanov dvajsetega stoletja smatra vsakega za krivoverca,

SVET JE KRALJESTVO KRIVICE IN NASILJA, V KATEREM ŽIVIMO KAINOVI NASLEDNIKI.

MISEL IN RAZUM BOSTA KONČNO ZAVLADALA NAD ČLOVEŠTVOM IN PO PAMETI UREDILA DRUŽBENE ODNOS.

NI VAŽNO, DA SE NEVZDRŽEN POLOŽAJ REVNEGA DELOVNEGA LJUDSTVA IZBOLJŠA, NUJNO VAŽNO JE, DA SE ODPRIVI!

BOGATINOVO USMILJENJE JE ŽALJIVO ZA DELOVNI NAROD, KER NASPROTUJE BRATSKI VZAJEMNOSTI!

TEMELJNA SVOJSTVA LJUDSKE MNOSTICE: NEPREVDARNOST, STRAHOPETSTVO, KRUTOST.

SODNIKI SO VČASIH SE BOLJ MRTVI, NEOBCUTLJIVI IN MRZLI OD ZAKONOV, KI JIH UPORABLJAJO. BREZ USMILJENJA SO IN BREZ VSAKE ČLOVESKE SIMPATIJE. KAJTI NI DOVOLJ BITI POSTEN, DA SE BREZ ZMOTNE IN ZLORABE IZVRŠUJE STRAHOTNA OBLAST KAZNOVANJA. SODNIK MORA OSTATI PREDVSEM ČLOVEK IN PRAVICA, KI SE NE DELI Z DOBROTO, JE NAJBOLJ KRUTA KRIVICA.

PREVEČ NAIVNI BI BILI, ČE BI SMATRALI ZAKONE ZA VIR JAVNEGA BLAGOSTANJA.

Izvoz jajc iz Slovenije v Šumadijo

Ker je nastalo veliko pomanjkanje jajc v Šumadiji, odhajajo v zadnjem času velike množice jajc iz Slovenije posebno v Kragujevac in Valjevo. Konjunkturni epicenter je od junija do avgusta popolnoma prenešen od severozahoda na jugovzhod Jugoslavije, odkoder pa se bo po računih strokovnjakov počasi zopet vračal proti severu samo z zamenjano vlogo junijskih producentov in konsumentov.

ORGANIZACIJA »ZBORA« SREZ LAŠKO—TRBOVLJE.

Redni občni zbor naše krajevne organizacije je bil prepovedan.

Listnica uredništva

Celje B. F.: Članek priobčimo prihodnjic (došel prepozno).

Savinjčanka: Vaše dopise prejeli. Priobčimo jih postopoma.

Š. L. Jesenice: Članek bomo priobčili v skrajšani in dopolnjeni vsebini v prihodnji številki.

Hrastnik A. M.: Dopis ne izide v tej številki, ker še ni primeren za objavo.

Hmeljar: Dopis bomo priobčili v prihodnji številki.

Poravnajte naročnino!